

DA LI PREPOZNAJETE NAPAST NA SVOJIM LEĐIMA?

Aksijalni spondiloartritis (axSpA) je zapaljenje zglobova karlice i kičme koje može izazvati neobjašnjiv bol u leđima.

Život sa ovom bolešću je napAST! Ukoliko duže od 3 meseca osećate neobjašnjiv bol u leđima ili ukočenost, pročitajte ovaj tekst da biste saznali više o aksijalnom spondiloartritisu.

Ako prepoznate neki od pomenutih znakova ili simptoma obratite se svom lekaru.

NAPAST NA
VAŠIM LEĐIMA

NIJE SVAKI BOL U LEĐIMA ISTI.

Postoje dve vrste bola:

- mehanički
- upalni

Važno je da prepoznete razliku između dve vrste bola u leđima. Iako može da Vam se čini da je u pitanju običan, mehanički bol u leđima, ako traje više od 3 meseca, bol može biti znak drugog oboljenja.

MEHANIČKI BOL U LEĐIMA

- Simptomi se mogu javiti **u bilo kom životnom dobu**
- Bol se pojavljuje i nestaje, može biti **akutan**
- **Odmor i relaksacija** mogu ublažiti simptome
- Bol se može **pogoršati prilikom kretanja ili vežbanja**
- Obično se javlja posle određene **aktivnosti ili povrede**

UPALNI BOL U LEĐIMA

- Simptomi se često javljaju **kod osoba koje su mlađe od 45 godina**, najčešće u srednjim dvadesetim
- **Hroničan** bol u leđima, ukočenost i promene u pokretljivosti traju **duže od 3 meseca**
- Simptomi se pogoršavaju tokom noći i prati ih **jutarnja ukočenost**
- **Kretanje ili vežba** često **ublažavaju simptome**
- Noću bol može da bude toliko jak da **prekida spavanje**

Popunite upitnik iz ove brošure koji će Vama i Vašem lekaru pomoći da pronađete odgovore za neobjašnjiv bol u leđima koji osećate.

ŠTA JE AKSIJALNI SPONDILOARTRITIS? (axSpA)?

Aksijalni spondiloartritis (axSpA) je zapaljenje zglobova karlice i kičme. Čine ga dva nedovoljno proučena stanja koja uzrokuju upalni bol u leđima:

neradiografski aksijalni spondiloartritis (nr-axSpA)
i ankirozirajući spondilitis (AS/radiographic ax-SpA).

Tačan uzrok upale može biti nepoznat. Kada se pojavi zapaljenje u kičmenim pršljenovima i zglobovima, ono izaziva hroničan bol u donjem delu leđa, u zadnjici, kukovima i vratu, ukočenost, slabost i smanjenu pokretljivost. Nelečeni aksijalni spondiloartritis može da izazove nepovratna oštećenja, uključujući srastanje zglobova i kičmenih pršljenova.

AxSpA se često zameni sa reumatoidnim artritisom (RA), stanjem koje pogađa približno 1.5 miliona ljudi u Evropi, iako axSpA pogađa više od 1.8 miliona ljudi u Evropi.

1.5 M VS **2.7 M**
SMATRA SA DA 1.5M LJUDI U EVROPI BOLUJE OD RA
SMATRA SE DA 1.8M LJUDI U EVROPI BOLUJE OD axSpA

AKSIJALNI SPONDILOARTRITIS (**axSpA**)

Postoje dva oblika axSpA:

- neradiografski aksijalni spondiloartritis (nr-axSpA)
- ankirozirajući spondilitis (AS/radiografski axSpA)

I neradiografski aksijalni spondiloartritis (nr-axSpA) i ankirozirajući spondilitis (AS) spadaju u grupu aksijalnih spondiloartritisa (axSpA). Iako prouzrokuju sličan bol, glavna razlika je u tome što se oštećenja koja izaziva AS mogu videti na rendgenu, dok se oštećenja koja izaziva nr-axSpA možda neće videti na rendgenu.

Postoji rizik da se nr-axSpA razvije u AS.

Saznajte više u nastavku teksta.

KOJI SU SIMPTOMI AKSIJALNOG SPONDILOARTRITISA (**axSpA**)?

Bol, ukočenost i smanjena pokretljivost u donjem delu leđa koja se pogoršava ujutru ili uveče

Problemi sa spavanjem i umor

Bol koji može pogoditi druge delove tela, uključujući kukove, ramena, kolena, pete, zadnjicu, butine i vrat

PO ČEMU SE OVA STANJA RAZLIKUJU?

AKSIJALNI SPONDILOARTRITIS (AXSPA)

Neradiografski aksijalni spondiloartritis (nr-axSpA)

Oštećenja se možda neće videti na rendgenu, ali se mogu videti magnetnom rezonanciom

Kod nekih pacijenata može se smatrati ranim oblikom AS

Žene češće oboljevaju od nr-axSpA

Ankilogirajući spondilitis (AS/radiografski axSpA)

Oštećenja se vide na rendgenu

Srastanje i oštećenja zglobova i kičme

Muškarci češće oboljevaju od AS

LEČENJE AKSIJALNOG SPONDILOARTRITISA (AXSPA)

Ukoliko vam je postavljena dijagnoza jednog od ovih stanja važno je rano započeti lečenje. Lekovi mogu da Vam pomognu da se ublaži svakodnevna bol, ukočenost i slabost koji vode do smanjene pokretljivosti.

Nesteroidni
antiinflamatorni
lekovi (**NSAIL**)

**Biološki
lekovi**

Lekovi koji
modifikuju tok
bolest (**LMTB**)

- **NSAIL** lekovi ublažavaju bol u leđima i ukočenost, ali ne mogu da pomognu u otklanjanju osnovnog uzroka bolesti
- **Biološki lekovi** deluju na određene delove imunskog sistema i otklanjaju uzrok zapaljenja koje je u osnovi axSpA. Ukoliko posle primene NSAIL i dalje osećate simptome axSpA lekar Vam može preporučiti primenu biološkog leka
- **LMTB** deluju tako što ublažavaju upalu i mogu biti korisni kada zapaljenje zahvata i periferne zglobove

Ako Vam je postavljena dijagnoza axSpA razgovarajte sa lekarom da bi se odredio odgovarajući vid lečenja za Vas.

DA LI PATITE OD NEKOG OBLIKA **axSpA?**

Ukoliko prepoznajete ove simptome, **razgovarajte sa lekarom** o upalnom bolu u leđima, jer može biti povezan sa aksijalnim spondiloartritisom (axSpA) i drugim oblicima artritisa.

Ukoliko imate 3 ili više navedenih simptoma, razmotrite odlazak kod lekara.

- Da li osećate hroničan bol u leđima, ukočenost, i promene u pokretljivosti duže od 3 meseca?
- Da li se tokom noći budite zbog bola u leđima?
- Da li su se simptomi prvi put pojavili u 20-im ?
- Da li se bol postepeno razvijao tokom vremena?
- Da li osećate jutarnju ukočenost duže od 30 minuta?
- Da li osećate bol u leđima nakon odmora?
- Da li se simptomi ublažavaju nakon kretanja ili vežbanja, a zatim se vraćaju?
- Da li se bol ublažava nakon uzimanja NSAID leka (ibuprofen ili naproksen)?

Da li možda axSpA izaziva Vaš neobjašnjiv bol u leđima?

SAZNAJTE VIŠE NA ORS.RS

LITERATURA:

Akkoc, N., Khan, M.A. Is Axial Spondyloarthritis More Common Than Rheumatoid Arthritis?. *Curr Rheumatol Rep* 22, 54 (2020). <https://doi.org/10.1007/s11926-020-00934-3>

Baraliakos X, Kiltz U, Peters S, et al. Efficiency of treatment with non-steroidal anti-inflammatory drugs according to current recommendations in patients with radiographic and non-radiographic axial spondyloarthritis. *Rheumatology*, 2017;56:95-102. DOI: 10.1093/rheumatology/kew367

Benjamin, O, Bansal P, Goyal A, et al. Disease Modifying Anti-Rheumatic Drugs (DMARD) [Updated 2020 Feb 27]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2020 Jan.

Boonen A, Sieper J, van der Heijde D, et al. The burden of non-radiographic axial spondyloarthritis. *Semin Arth Rheum*. 2015;44(5):556-562.

Hartvigsen J et al. Low Back Pain Series: What Low Back Pain Is and Why We Need to Pay Attention. *Lancet*, June 2018; Volume 391, Issue 10137; p2356-2367.

Hay C, Ryan S, et al. The extent and characteristics of diagnostic delay in axSpA: a systemic review. *Rheumatology*, Volume 59, Issue Supplement_2, April 2020, keaa111.268, <https://doi.org/10.1093/rheumatology/keaa111.268>

Hoy D, March L, Brooks P, et al The global burden of low back pain: estimates from the Global Burden of Disease 2010 study Ann Rheum Dis Published Online First: 24 March 2014. doi: 10.1136/annrheumdis-2013-204428

Malaviya AN, Kalyani A, Rawat R, Gogia SB. Comparison of patients with ankylosing spondylitis (AS) and non-radiographic axial spondyloarthritis (nr-axSpA) from a single rheumatology clinic in New Delhi. *Int J Rheum Dis*. 2015;18(7):736-741.

McVeigh CM, Cairns AP. Diagnosis and management of ankylosing spondylitis. *BMJ*. 2006;333(7568):581-585. doi:10.1136/bmj.38954.689583.DE

Mease PJ, van der Heijde D, Karki C, et al. Characterization of patients with ankylosing spondylitis and nonradiographic axial spondyloarthritis in the US based Corrona Registry. *Arthritis Care Res (Hoboken)*. 2018;70(11):1661-1670.

Miotto R, Percha BL, Glicksberg BS, Lee HC, Cruz L, Dudley JT, Nabeel I. T

Identifying Acute Low Back Pain Episodes in Primary Care Practice From Clinical Notes: Observational Study. *JMIR Med Inform*. 2020 Feb 27; 8(2):e16878. Epub 2020 Feb 27.

Noureldin B, Barkham N. The current standard of care and the unmet needs for axial spondyloarthritis. *Rheumatology*, 2018; 57:vi10-vi17. doi:10.1093/rheumatology/key217

Protopopov M, Poddubnyy D. Radiographic progression in non-radiographic axial spondyloarthritis. *Expert Rev Clin Immunol*. 2018;14(6):525-533.

Rubin DL. Epidemiology and Risk Factors for Spine Pain. *Neurol Clin*. 2007; May;25(2):353-71.

Rudwaleit M, van der Heijde D, Landewé R, et al. The development of Assessment of SpondyloArthritis International Society classification criteria for axial spondyloarthritis (part II): validation and final selection. *Ann Rheum Dis*. 2009;68(6):777-783.

Sieper J, Poddubnyy D, Miossec P. The IL-23-IL-17 pathway as a therapeutic target in axial spondyloarthritis. *Nature Reviews, Rheumatology*, Volume 15, 747-757. <https://doi.org/10.1038/s41584-019-0294-7>

Sieper J, Rudwaleit M. Early referral recommendations for ankylosing spondylitis (including pre-radiographic and radiographic forms) in primary care. *Ann Rheum Dis*. 2005;64(5):659-663.

Torgutalp M, Poddubnyy D. IL-17 inhibition in axial spondyloarthritis: current and future perspectives. *Expert Opinion on Biological Therapy*, 19:7, 631-641, (2019). DOI: 10.1080/14712598.2019.1605352

Wadeley A, Clarke E, Leverment S, Sengupta R. Sleep in ankylosing spondylitis and non-radiographic axial spondyloarthritis: associations with disease activity, gender and mood. *Clin Rheumatol*. 2018;37(4):1045-1052.

Zhu, W., He, X., Cheng, K. et al. Ankylosing spondylitis: etiology, pathogenesis, and treatments. *Bone Res* 7, 22 (2019). <https://doi.org/10.1038/s41413-019-0057-8>.

NAPAST NA
VAŠIM LEĐIMA

NEOBJAŠNJIV BOL U LEĐIMA?

 NOVARTIS

Novartis Pharma Services Inc

Predstavništvo Beograd, Omladinskih brigada 90A Novi Beograd, AS DA BR No1 4.21.RS